

faa gode, som de efter Omstændighederne kunde være, og naar vi senere ere komne langt videre fremad, saa maa man huske, at det er hine Tidens ufuldkomne Skole, som efterhaanden har dannet Mænd, der have været i Stand til at uvillig vort Skolevæsen til det Standpunkt, hvorpaa vi nu befinde os. Det er derfor, at jeg maa være af den bestemte Anskuelse, at, vil man gaarne vort Skolevæsen, skal man bygge videre paa det Grundlag, vi have naaet gennem Anordningerne af 1814, bygge videre derpaa og ikke kaste Alt til Side, hvilket det ærede Mindretal gjør i mange Tilfælde og mærkværdig nok ogsaa i saadanne Tilfælde, hvor det netop retter Brevidelsen mod Andre for at have gjort det. Jeg vil her minde om, hvor mærkværdigt det er at se, at det ærede Mindretal bebrejder Lovforslaget og Flertallet, at det vil affaffe Lovene af 1855 og 1856, hvilke — det ærede Mindretal forsikrer det — Befolkningen har vundet her eller, som der staar, Befolkningen sætter Pris paa. Mindretallet er overbevist om, at disse Love have stiftet stor Nytte. Hovedloven er jo her Loven af 8 Marts 1856. Hvem er det nu, tillader jeg mig at spørge, som angriber denne Lov? Er det Flertallet, er det Ministeriets Forslag, eller er det Mindretallet? Ja, det vil komme an paa en Betragtning af de enkelte Hovedpunkter deri. Et af Hovedpunkterne i Loven af 1856 er jo, som bekendt, Ordningen af Lærernes Lønningsforhold med Alt, hvad dermed staar i Forbindelse. Er det Regjeringens Forslag, der vil føre den Lanfegang videre, som er nedlagt her, eller er det Mindretallet? Svaret ligger let for Haanden. Loven af 1856 gaar jo ud paa at sikre Lærernes Stilling dels ved at staffe dem en passende Lønning, dels ved at sikre dem Pensionsret, idet den tidligere Maade at pensionere paa, dels af Embederne og dels af Skolelærers-hjælpekasjerne, i mange Tilfælde var utilstrækkelig og ufuldkommen. Hvad har nu Lovforslaget gjort i den Henseende? Det søger at forbedre Lærernes Stilling. Hvad gjør det ærede Mindretal i sit Forslag? Jeg vil bede at efterse, hvad det er for et Forslag, det ærede Mindretal fremsætter, og skal kun holde mig til eet Punkt, nemlig Pensionsretten. Denne har sin store Betydning for Lærernes Stilling, men den foreslaar det ærede Mindretal fuldstændig at affaffe som Noget, der ikke passer for frie Mænd og mindst for Embedsmænd. Jeg skal nu nævne den Maade, hvorpaa Loven af 1856 ordner Valget af Lærerne. Loven af 1856 har givet Valget til Skoledirektionerne og Forslagsretten til Kommunerne. Forslaget har her en forandret Bestemmelse, som sigter til at afværge Noget, som jeg tror, at Alle ere enige om er til Skade for Skolevæsenet, det nemlig, at hyppig ganske unge Lærere vælges til de største Lærerembeder. Medens nu altsaa Lovforslaget har foreslaaet denne

Forandring, og det ærede Flertal har foreslaaet en Forandring, der staar i nær Sammenhæng hermed, foreslaar det ærede Mindretal en fuldstændig radikal Forandring af det Hele, hvorved Alt det, som indeholdes i Loven af 1856, kastes overbord, og dog forsikrer man, at det er den Lov som Befolkningen sætter saa stor Pris paa, og Andre faae Stænd, naar de røre ved den. Men der findes dog maasse i det Forslag, som Regjeringen har fremsat, Bestemmelser, der ere af en saadan Bessaffenhed, at det vilde være retfærdiggjort ved disse ganske at afvise Lovforslaget. Efter at det ærede Mindretal før har beskæftiget sig med de almindelige Sætninger, som — jeg har før tilladt mig at bemærke det — fremtræde i en saa almindelig Skikkelse, at det er meget vanskeligt at forstaa i det Enkelte, hvad der ligger deri, kom det ærede Medlem ind paa at forhandle Lovforslagets Paragrafer. Jeg ventede da i det Enkelte at høre paavist, hvilke fordærlige Bestemmelser der indeholdes deri. Det ærede Medlem blev imidlertid staaende ved § 3, og den Anke, som det ærede Medlem reiste mod denne Paragraf, var da den, at der i Paragrafen ikke toges tilstrækkeligt Hensyn til det kommunale Element, men kun nævnedes Skoledirektionerne, Skolekommissionerne og Ministeriet som dem, der, naar de vare enige, kunde forandre de nu gjældende Bestemmelser med Hensyn til Mulkteringen. Nu skal jeg meget villig indrømme, at det maasse er en Mangel ved Lovforslagets § 3, at der ikke tillige er talt om Kommunalbestyrelserne; men saa synes det dog at være en Sag, som meget let vilde kunne endres og som ikke kunde føre videre, end at det ærede Medlem stillede et Endringsforslag, hvorved de kommunale Raad fik Anledning til at blive hørt i den Anledning; saa vilde den Anke være afhjulpen, og jeg kan derfor ikke se, at dette eneste Punkt, hvortil det ærede Medlem henviste som Noget, der var tilstrækkeligt til at begjære det Hele afvist, paa langt nær har den Betydning, som Mindretallets Ord fører vilde tillægge det. Jeg skal hermed slutte disse Bemærkninger og udtale det Haab, at Lands-thinget i sin Afstemning vil godkjende den Betragtning, at, vil man reformere vort Skolevæsen, gjør man rettest i at blive paa det Grundlag, som er lagt i 1814 og ført videre gennem vor senere Lovgivning.

N. Rasmussen: Det er en Selvfølge, at min Anskuelse ikke kunde behage den ærede Minister. Det faar nu imidlertid staa ved sit Værd. Men den ærede Minister lagde særlig Bægt paa at bevise, at jeg ikke var i Overensstemmelse med, hvad jeg har skrevet, og at der var en mærkelig Forskjel mellem, hvad jeg har skrevet i 1874, og hvad jeg har sagt ved denne Leilighed. Jeg skal imidlertid begynde med at rette, hvad den ærede Minister sidst fremkom med. Naar den ærede